FW: Figyelemfelhívás a VGT3 és az ÁKKT2 vitaanyagokra [ikt.sz.: 22713-0019/2021] Erdőkért felelős HÁT (AM) címzett:
vgt3@vizeink.hu 2021. 06. 29 14:40 Másolat: [redacted] akk@vizugy.hu [redacted]
Részletek elrejtése
Feladó: Erdőkért felelős HÁT (AM) <ehat@am.gov.hu> Lista rendezése...
Címzett: "vgt3@vizeink.hu" <vgt3@vizeink.hu>
Másolat: [redacted]
akk@vizugy.hu [redacted]
Előzmények: Ezt az üzenetet továbbították.

Tisztelt Országos Vízügyi Főigazgatóság!

Az Agrárminisztérium Erdőkért Felelős Helyettes Államtitkársága részéről - az alábbi megkeresésükre - a 3. Vízgyűjtőgazdálkodási Terv (VGT3) vitaanyagához kapcsolódóan a következő észrevételeket tesszük:

- Az erdőgazdálkodási szakterületet érintő bekezdések tekintetében:

41. o. utolsó bekezdése:
Jelentősen változhat a faj~~ta~~összetétel (…).
Az éghajlatváltozás befolyásolhatja majd az erdők növekedési és reprodukciós kapacitását, az éghajlatváltozás üteme valószínűleg meghaladja majd a fafajok növekedési és reprodukciós sebességét. Ily módon az erdők fajösszetétele feltételezhetően módosulhat majd ~~ni fog~~; az erdőtípusok struktúrája változhat meg ~~tűnhetnek el~~, illetve ~~míg~~ új ~~faj~~társulások és új ökoszisztémák jelenhetnek meg, ~~A~~az erdei biomassza mennyisége megváltozhat. ~~csökkenhet, tekintettel a fabetegségek és kórokozók gyakoribb és kiterjedtebb fellépésére, illetve a sűrűbben kitörő és hevesebb erdőtüzekre~~

128. o. 3.1.2.2. Diffúz nitrogén és foszfor terhelés fejezet első bekezdése:
Az emissziók valamilyen intenzív területhasználat (mezőgazdaság, település~~, erdőgazdálkodás~~) következményei.

Javasoljuk az intenzív területhasználat tekintetében az erdőgazdálkodás ágazat megnevezésének törlését, tekintettel arra, hogy a nitrogén és foszfor terhelés szempontjából az erdőgazdálkodás extenzív jellegű tevékenységnek minősül, a mezőgazdasághoz képest rendkívül csekély mértékben, szinte egyáltalán nem is alkalmaznak nitrogén és foszfor alapú tápanyag visszapótlást, amely a megnevezett emissziót jelentősen befolyásolná.

409. o. táblázata:
7110: talajvíz süllyedése, rossz mezőgazdasági és kedvezőtlen erdészeti beavatkozások ~~gyakorlat~~ a környező területeken
91E0: rendszeres felszíni elöntések és a bőséges vízellátottság elmaradása, lecsapolások, kedvezőtlen ártéri erdőgazdálkodás, ~~(~~idegenhonos inváziós fajok térhódítása ~~faültetvények)~~, 91F0, 91I0: kedvezőtlen erdészeti beavatkozások

422. o. táblázata
Erdőművelés alatt álló területekről származó erózió ~~és szennyezett felszíni lefolyás (telepítésből származó tápanyag, nem megfelelő erdőgazdálkodás, mint pl. tarvágás, rosszul kijelölt/használt feltáró utak)~~
Eutrofizációt okozó szerves- és tápanyag szennyezés: nem releváns vagy nem számottevő az erdőgazdálkodási gyakorlatban, kérjük törölni. Olyan mennyiségű tápanyag visszapótlás, mint a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodás során nem fordul elő, így helyi eutrofizációt ez a tevékenység jellemzően nem okoz.

- A halgazdálkodási szakterületet érintő bekezdések tekintetében:

Noha a dokumentum szövege többször is hivatkozik az ágazati törvényre (a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló
2013. évi CII. törvény, a továbbiakban itt Hhvtv.), annak specifikus nomenklatúráját nem használja, vagy ha említi is az ott definiált kifejezéseket, akkor azokat sok esetben rosszul, teljes félreértést generálva használja.
A legnagyobb problémát ezzel kapcsolatban a maga a halgazdálkodás fogalma jelenti. A halgazdálkodás minden hal hasznosításával kapcsolatos tevékenységet magába foglal, tehát a halgazdálkodás összegző halmazának része a horgászat és a haltermelés is (utóbbiba a nyílt vizű, halastavi rendszerek és a zárt, recirkulációs intenzív haltenyésztő telepek is beletartoznak), továbbá a halászat is e nagy halmaznak egy eleme, amelynek csak a kereskedelmi célú változata szűnt meg 2016. január 1-jétől (az ökológiai célú, szelektív és a bemutatási célú halászat lehetősége továbbra is adott).
További zavart jelent, hogy a horgászat elsősorban rekreációs tevékenységként jelent hajtóerőt és társadalmi igényt, tehát nemcsak a halgazdálkodáson belül kéne értelmezni, de egyben a rekreációs igényekkel és magával a turizmussal is átfedésben (vagy nagyon pontosan el kéne határolni ezektől, és ezt egyértelműen jelezni is kéne az anyagban).
Sajnos mindezek jellemzően keverednek a dokumentum szövegében, hiába jelenik meg itt-ott korrekt módon is a valós elvi háttér.
Pl. az 49. oldalon korrekt megfogalmazással szerepel, hogy
„… fontos gazdasági tevékenységet jelent a halgazdálkodás valamelyik fajtája, mint például a horgászat, amely rekreációs tevékenységként is jelentkezik”, mert már a 74. oldalon (és az azt követő 1-18. ábránál) belefutunk abba, hogy
„A 93 erősen módosított víztest jellemző hasznosítását vizsgálva a halgazdálkodás dominál, ezt követi a horgászat, a vízkárelhárítási tározás, a vízellátás, turizmus, a fürdőhely és végül a hajózás.”
Utóbbi így teljes képzavar, hiszen a horgászat a halgazdálkodás része! Vélhetően itt (és sok-sok más helyen a dokumentumban!) a haltermelés kifejezés lenne adekvát, a szerzők valójában erre gondolhattak, mikor tévesen halgazdálkodást írtak. Ez a tévedés a teljes dokumentumot jellemzi, sorozatosan és következetesen halgazdálkodási jelzővel szerepelnek olyan észrevételek, adatok és felvetések, amelyek szakmai szemszögből csakis a haltermeléshez, haltenyésztéshez köthetők.

További elvi probléma jelentkezik a 123. oldalon:
„A halgazdálkodási területek számbavételéhez a vízügyi nyilvántartás (vízjogi engedélyek, szolgáltatási szerződések) áll rendelkezésre.”
Egyrészt az itt megjelölt források semmiféle információt nem adnak a halgazdálkodási vízterületek és a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek számának és kiterjedésének megadáshoz, másrészt a bekezdés (itt nem idézett) folytatásából ismét az derül ki, hogy a felvezető mondat ellenére ez a blokk is célzottan a haltermelési létesítményekről, azaz főként a halastavakról, halastó-rendszerekről próbál elmondani valamit. (A Hhvtv. nomenklatúrája szerint egy halgazdálkodási vízterület nem lehet haltermelési létesítmény, így halastó sem!)
Jól alátámasztja e kritikát az a – valójában teljesen korrekt – kijelentés, amelyet a dokumentum 228. oldalán olvashatunk:
„A természetes eredetű vizeken működő horgászati tevékenység közel a víztestek 95%-át érinti.” Igen, ezek a halgazdálkodási vízterületek, amelyek zöme nyilvántartott halgazdálkodási vízterület is egyben. Róluk az Országos Halgazdálkodási Adattár (OHA) ad meg minden információt, amelyet a nyilvántartásba vételt intéző területi
halgazdálkodási hatóság szolgáltat. Ezzel szemben a halastó művelési ág ingatlan-nyilvántartási bejegyzés, illetve a vízjogi engedély önmagában nem ad – nem adhat – érdemi információt arra, hogy az adott víztest halastó (haltermelési létesítmény) vagy halgazdálkodási vízterület. Ebben csakis a Hhvtv. definíciói és az OHA, ill. az illetékes területi halgazdálkodási hatóság adatai lesznek mérvadók, ugyanis csak ezek alapján derül ki, hogy az adott víztesten megjelenik-e az államot (vagy bizonyos esetekben a helyi önkormányzatot) megillető halgazdálkodási jog, vagy sem. (A működő, aktív haltermelő halastavak beazonosítását a NÉBIH és az AKI is valójában közvetve, az élelmiszerlánc-biztonsággal kapcsolatos jogszabályi előírások miatti regisztrációs kötelezettség révén tudja elvégezni, mert direkt „halastó-kataszter” nincs.)

A vízelhasználással foglalkozó elemző részben is előkerül a fent már jelzett (haltermelés helyett halgazdálkodás kifejezés) probléma (203. oldal):
„Arányaiban a legnagyobb vízelhasználással az öntözés jár, mivel a növényzet a kivett vizet szinte teljes egészében felhasználja, elpárologtatja, ezt követi a halgazdálkodás, a kivett víz 40%-ának elhasználásával."

A halgazdálkodás kifejezés haltermelésre cserélése mellett szakmai szempontból indokolt lenne itt azt is kifejteni, hogy a víz halastavi „elhasználásában" a fogyás csak párolgási veszteség, és ez csakis a vízforrást biztosító csatornáknál nagyobb tófelületekre szétterített vízmennyiség miatt jelentkezik, és ezzel egyébként a halastó-rendszerek pozitív mezoklimatikus hatás formájában valójában ökoszisztéma-szolgáltatást nyújtanak a környezetüknek.
Ugyanez visszaköszön többek között a 277. oldalon is („A halgazdálkodási hasznosítás többlet vízmennyiséget igényel" – ez is nyilvánvalóan nem halgazdálkodás, hanem haltermelés).

További sorozatosan előforduló hiba a „halászat" kifejezetés nem adekvát használta. Ez valójában csak ott szerepel korrekten, ahol a kereskedelmi célú (de az fontos, hogy ez is legyen ott, mert más típusú halászat van!) természetes vízi halászat megszűnéséről szól a szöveg. Sok helyen a Hhvtv. előtti jogi háttérben megszokott „halászat, horgászat" kifejezés kerül elő ott, ahol a halgazdálkodás kifejezés lenne megfelelő.
A szöveg számos elírással és helyesírás hibával is terhelt (pl. nagyon sok a felesleges vessző a felsorolások kötőszóval is elválasztott tagjainál vagy ott, ahol a"mint" szócskát „-ként" értelemben használjuk), amelyeket a véglegesítés során lesz érdemes kiiktatni. Csak példaként egy mondat a 123. oldalról:
„E kettősség 2016-ig magyarországi helyzetre is jellemző volt, hiszen többféle halgazdálkodási tevékenység is azonosítható volt hazánkban, a természetes vízi kereskedelmi célú halászattól~~l~~ (amely 2016-ban megszűnt) és a zárt rendszerű, medencés halászattól~~,~~ a halivadék-nevelésig."

Összességében alapvető fontosságúnak tartjuk, hogy a dokumentum félreértésektől mentesen és következetesen a hatályos ágazati törvény (Hhvtv.) nomenklatúráját használja a hozzá kapcsolódó elvi háttér teljes integrálásával.
(Minden víztest, ami nem haltermelési létesítmény, halgazdálkodási vízterület, utóbbiak közül a tervezett, aktív halgazdálkodással vagy ennek igényével jellemezhetőket az illetékes halgazdálkodási hatóság nyilvántartásba veszi, ezek a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek. A haltermelési létesítmények egyik változata a halastó. A halastavi tevékenység a haltermelés, amely csak egy változata a halgazdálkodásnak, és jellemzően csak a haltermelésnek jelentkezik vízigénye, továbbá csak a haltermelés jelenthet elfolyó vízzel szennyezést egy befogadó víztestnek. Halászat csak a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületeken folyhat /ökológiai vagy bemutatási céllal/, a halastavak „lehalászása" de jure NEM halászat – ahogy egy sertéstelepen a vágás sem lesz soha vadászat.)

- <u>A vadgazdálkodási szakterületet érintő észrevétel:</u>

Öntözött területek esetében a nagyobb mérvű öntözővíz-veszteségek megakadályozására, az öntözőcsatornák legtöbbjénél fóliaborítást alkalmaznak a csatorna felületén. Sok rossz esetről van tudomásunk, miszerint a csatornán átvágni szándékozó vagy inni érkező állatok a meredek rézsűn a mélybe csúsznak, és a sima műanyag fólián képtelenek újra kijutni, majd kimerülve a vízbe fulladnak, illetve a téli hónapokban a fagypont körüli vízben még a nagytestű vadállatok is hamar kihűlnek. Ez vadászható és védett fajokra is veszélyt jelent, és tömeges vadállatpusztulásokat okozhat.

Ezúton indítványozzuk, hogy az újonnan létesítendő burkolt csatornák esetében, és a meglévő csatornák felújítása során alkalmazandóak legyenek bizonyos állatvédelmi intézkedések, és ezen ügyekben a szakhatóság bevonásra kerüljön.

Amennyiben a fentiekkel kapcsolatban további segítségre lenne szükség, természetesen állunk rendelkezésükre!

Üdvözlettel:

[redacted] helyettes államtitkár

AGRÁRMINISZTÉRIUM

Agrárminisztérium
Erdőkért Felelős Helyettes Államtitkárság 1055 Budapest, Apáczai Csere János u.9. E-mail: [redacted] telefon: +36 1 795 2144 honlap: www.kormany.hu
Kérem, óvja a természetet, ha nem szükséges, ne nyomtassa ki ezt az e-mailt!